

**Esittäytymispuheenvuoro vetoamusvaliokunnan kuulemistilaisuutta varten
3. joulukuuta 2019
Cecilia Wikström**

Kiitos, että kutsuite minut puhumaan Teille hakemuksestani seuraavaksi oikeusasiamieheksi.

Kerron Teille tarinan.

Muutama kuukausi sen jälkeen, kun minut valittiin parlamenttiin vuonna 2009, eräs ystävästäni, tietäen, että olin nyt ”Brysselissä”, pyysi neuvoa: hänen isänsä, joka omisti pienen kemikaalialan yrityksen, haki lupaa uudelle tuotteelle kemikaalivirastolta. Hän oli odottanut yli vuoden ajan vastausta ja kirjoittanut virastolle useita kertoja ilman vastausta. Asiahan on niin, että pienelle yritykselle tämä lupa voi olla epäonnistumisen tai menestyksen, elämän ja kuoleman välinen ero; työntekijöiden kannalta se voi tarkoittaa yksinkertaisesti heidän työpaikkansa menettämistä.

Tuohtuneena otin yhteyttä JURI-valiokunnan sihteeristön juristeihin. Jouduin kuitenkin nopeasti luopumaan vääristä kuvitelmista: ystäväni isä voisi toki viedä asian unionin tuomioistuimeen, mutta sen käsittely kestäisi vuosia ja vaatisi paljon rahaa.

Viraston vastaus tuli lopulta, mutta liian myöhään vakuuttaakseen ystäväni tai hänen isänsä tai hänen työntekijänsä tai heidän perheensä EU:n hyvistä puolista.

Olemme kaikki poliittisen uramme aikana joutuneet kuulemaan tapauksista, joissa kansalaiset ovat törmänneet unionin byrokraattiseen tiilimuriin. Tiedämme liiankin paljon vaikeuksista, joita yksittäisillä henkilöillä tai pienillä yrityksillä on oikeussuojakeinojen käytössä. **Oikeussuojan saatavuus** kiistoissa EU:n hallinnon kanssa voi olla **painajaismaisen vaikeaa**. Olen nähnyt sen moneen kertaan PETI-valiokunnan puheenjohtajana.

Unionin lainsäädännöllä on nykyisin paljon suurempi vaikutus ihmisten elämään. Mahdollisuudet nopeisiin oikeussuojakeinoiniin ovat **kuitenkin** edelleen vähäiset, **sillä ”tavallisille kuolevaisille”** tie unionin tuomioistuimeen **on pitkä, hankala ja liian kallis**.

Ei ihme, että ihmiset ovat vieraantuneet ”Brysselin byrokraatiasta”. Ei ihme, että euroskeptisyys lisääntyy.

Juuri tässä tarvittaisiin oikeusasiamiestä...

Tämä on oikeusasiamiehen **oikea tehtävä: oikeussuojakeinojen tarjoaminen ”tavallisille” ihmisille, kun he joutuvat kohtaamaan EU:n hallinnon ylettömän valta-aseman.**

Olen vakuuttunut siitä, että **unionin tulevaisuus, jopa sen olemassaolo**, riippuu sen kyvystä parantaa kansalaistensa asemaa toimielimiin nähden ja taata mahdollisimman korkeatasoinen hallinto.

Tämän takia olen ehdolla. Parlamentin jäsenenä yritin toimia **siltana** äänestäjieni ja EU:n politiikan välillä. Olisi etuoikeus yrittää toimia **siltana unionin kansalaisten ja heidän oman hallintonsa välillä**.

Annan tunnustusta ensimmäiselle oikeusasiamiehelle, Jacob Södermanille, hänen seuraajalleen Nikiforos Diamandourokselle ja tietenkin Emily O'Reillylle, jonka uurastusta minulla oli tilaisuus todistaa henkilökohtaisesti vetoamusvaliokunnan puheenjohtajana.

Uskon, että oikeusasiamiehen on nyt jälleen sitouduttava edistämään oikeutta hyvään hallintoon. Kysehän on oikeudesta siihen, että ”unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät kansalaisen asian puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa”.

Pelkät latteudet perusoikeuskirjasta eivät enää riitä. Uskon vakaasti, että juuri nyt on **oikea aika** astua **vielä yksi askel eteenpäin** kohti **todellista palvelukulttuuria** Euroopan unionin toimielimissä.

Joten, kuullessani sanan ”oikeusasiamies”, ajattelen kaikkia niitä tavallisia ihmisiä, jotka **uskoivat lupaukseen Euroopasta** mutta törmäsivät sen sijaan kasvottoman ja vastuuttoman byrokratian tiilimuriin.

Haluan toimia **näiden ihmisten oikeusasiamiehenä**. Aion tehdä kaiken voitavani, jotta he saavat mahdollisuuksien mukaan hyvityksen tai sopuratkaisun, mutta joka tapauksessa **heitä tullaan kohtelemaan aina kunnioittavasti, he saavat asianmukaisen selityksen ja anteeksipyyntöä**.

Julkishallinnon tehtävänä on palvella kansalaisia eikä päinvastoin.

Tämä on periaatteeni: **Palvelukulttuuri**

Kaikkien toimielinten ja virastojen, myös parlamentin, on noudatettava hyvän hallinnon sääntöjä. **Oikeusasiamiehen toimisto ei ole poikkeus, vaan sen on näytettävä esimerkkiä ja ensimmäisenä** noudatettava hyvän hallinnon sääntöjä. Tämä on sitoumukseni.

Koska kansalaisten palveleminen on **prioriteettini**, pidän **yksittäisten tapausten tehokasta ja oikeudenmukaista käsittelyä** erittäin tärkeänä.

Näin ollen aion nostaa ”oikeudellisen” osaamisen ja mikä tärkeintä, oikeusasiamiehen toimiston ”monikielisyyden” ja ”monimuotoisuuden” kulttuurin painoarvoa.

Oikeusasiamiehen toimiston on ensinnäkin **ymmärrettävä** kansalaisten kantelut. Tätä varten tarvitaan **monikulttuurista henkilöstöä**. Ei pidä unohtaa, että unionin kansalaisilla on oikeus kääntyä toimielinten puoleen ja saada vastaus omalla kielellään. **Monikielisyys** on unionin perustuslaillinen ominaisuus ja **olennainen osa eurooppalaista demokratiaa**.

Oikeusasiamiehen toimiston henkilöstö kootaan **erilaisista oikeusperinteistä ja eri jäsenvaltioista, sillä on useiden kielten taito** ja se valitaan oikeudenmukaisella kilpailumenettelyllä.

Oikeusasiamies toimii Euroopan parlamentin rakennuksissa, ja parlamentti antaa logistista tukea oikeusasiamiehen toiminnalle. Pysin **luomaan synergiaa** parlamentin hallinnon kanssa **tehokkuuden ja samalla budjettikurin** varmistamiseksi.

Aion pitää aina mielessäni, että oikeusasiamies on Euroopan parlamentin luomus. Hänen tehtävänä ei ole **poliittinen peli** tai poliittisten aloitteiden tekeminen. **Se on parlamentin itsensä tehtävä.**

Lupaani toimia erittäin parlamentaarisen oikeusasiamiehenä, kuunnella Teitä ja olla vuorovaikutuksessa kanssanne.

Aion tietysti raportoida säännöllisesti vetoomusvaliokunnalle ja nähdäkseni velvollisuutenani on laatia erityis- tai strategiaraportteja **ainoastaan kansalaisten eduksi, jotta voidaan parantaa EU:n hallintoa**, enkä koskaan aio toimia poliittisten toimielinten tontilla.

Yksi ala, jolla olisin erityisen innostunut avustamaan parlamenttia, olisi, jos se päättäisi – kuten todella toivon – **elvyttää hallintomenettelylakia koskevan lainsäädäntöaloitteensa**, jolla pyritään soveltamaan samoja normeja kaikkiin unionin toimielimiin ja elimiin yhtenäisellä, avoimella ja yksinkertaisella tavalla.

Tämä parlamentin hanke perustui oikeusasiamiehen ensimmäiseen hyvän hallintotavan säännöstyöhön, ja se on edelleen **erinomainen esimerkki** aloitteista, joita **oikeusasiamies ja parlamentti voivat kehittää yhdessä.**

Teitä ei varmaankaan tarvitse muistuttaa siitä, että komissio ei koskaan vienyt parlamentin lainsäädäntöaloitetta eteenpäin, vaikka se sai taakseen jopa 572 parlamentin jäsentä.

Puheenjohtaja von der Leyen on nyt sitoutunut ottamaan vastaan lainsäädäntöaloitteita parlamentilta, joten tämä on mielestäni **oikea hetki elvyttää** tämä hanke, joka voisi olla merkittävä askel komission toimintakulttuurin muuttamisessa ja **toimielinten saavutettavuuden ja ymmärrettävyyden parantamisessa kansalaisille ja yrityksille.**

Kiitos, että kuuntelitte minua ja harkitsette ehdokkuuttani. Mahdollisten kysymysten ohella tapaan Teitä mielelläni milloin tahansa ja otan vastaan mahdollisia huomioitanne ja ehdotuksianne.